

USNESENÍ

Krajský soud pro mládež v Brně rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 16. května 2023 o odvolání

mladistvé: **P.T.**, narozená dne XXXXX v XXXXX, trvale bytem XXXXX, t.č. ve vazbě ve XXXXX,

proti rozsudku Městského soudu pro mládež v Brně ze dne 9.3.2023 č.j. 8 Tm 3/2023-198,

takto

Podle § 256 trestního řádu se odvolání mladistvé **zamítá**.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem Městského soudu pro mládež v Brně ze dne 9.3.2023 sp. zn. 8 Tm 3/2023 byla mladistvá P.T. uznána vinnou proviněním loupeže podle § 173 odstavec 1 trestního zákoníku, kterého se měla dle skutkových zjištění soudu I. stupně dopustit společně s již odsouzenou E.R. tím, že dne 20. 10. 2022 v době kolem 13:30 hodin v Brně na ulici Božetěchova poblíž domu č. 77, společně kontaktovaly poškozeného M.H., nar. XXXXX, na kterého pokřikovaly, jestli nemá nějaké peníze, a při tom ho pronásledovaly, následně poblíž budovy na ulici Božetěchova č. 36 poškozeného dostihly na travnaté ploše, kde předstoupily před poškozeného tak, že mu obě dvě společně zastoupily cestu, E.R. ho zepředu chytila rukama za ramena a říkala mu, aby jim dal peníze, když poškozený nereagoval, zopakovala mu výzvu, ať jim dá peníze nebo že to půjde po zlém a dopadne to blbě a bude zbitěj, což zdůrazňovala vedle ní stojící P.T., kdy poškozený ze strachu z napadení vytáhl z kapsy bundy peněženku, ze které vydal mince v celkové hodnotě 100,- Kč do nastavené ruky E.R., načež obě dvě z místa odešly, čímž poškozenému M.H., nar. XXXXX, zastoupenému jeho otcem J.H., nar. XXXXX, způsobily škodu ve výši 100,- Kč.
2. Za toto provinění bylo mladistvé P.T. podle § 173 odstavec 1 trestního zákoníku, § 31 odstavec 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže uloženo trestní opatření odnětí svobody v trvání 12 měsíců, pro jehož výkon byla zařazena do věznice nebo zvláštního oddělení pro mladistvé.

3. Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu byla společně s mladistvou E.R. zavázána povinností společně a nerozdílně zaplatit na náhradě škody poškozenému J.H., narozenému XXXXX, bytem XXXXX, částku ve výši 100 Kč.
4. Proti rozsudku podala včas odvolání mladistvá, která namítá, že jí uložený trest je při zohlednění všech okolností nepřiměřeně přísný a pro její nápravu by postačoval trest mírnější. Zdůraznila, že se k předmětné trestné činnosti doznala, s orgány činnými v trestním řízení řádně spolupracovala, důsledky svého jednání a jeho negativní dopad pro společnost si plně uvědomila, svého jednání upřímně litovala a je připravena usilovat o to, aby se již obdobného jednání v budoucnu nedopustila. V řízení před soudem I. stupně učinila i prohlášení své viny a souhlasila s právní kvalifikací svého skutku dle podané obžaloby. Prohlášení viny mladistvé obžalované bylo státní zástupkyní i soudem přijato, veškeré skutečnosti obsažené v obžalobě se tak staly nespornými a trestní řízení se tak omezilo již jen na zkoumání subjektivních okolností na straně obžalované pro stanovení druhu a výměry trestu nezbytného k její nápravě při zachování pravidel generální i individuální prevence. Dle mladistvé byla na její straně dána celá řada polehčujících okolností, které byl možno v její prospěch zohlednit a zvážit při ukládání trestu, a to dle § 41 písm. a), b) i), j), l), m) a o). Navíc s institutem prohlášení viny je spojeno ustanovení § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, dávající soudu možnost uložit v případě prohlášení viny obžalovaného trest odnětí svobody pod dolní hranicí trestní sazby, pokud lze nápravy vzhledem k poměrům pachatele a povaze jím spáchaného trestného činu dosáhnout i trestem kratšího trvání. Soud I. stupně sice doznání a prohlášení viny obžalovanou ve svém rozhodnutí konstatoval, ale toto zde zmínil jen obecně, prohlášení viny a všechny shora uvedené polehčující okolnosti na straně mladistvé obžalované dostatečně nezohlednil a prakticky plně vyšel při ukládání trestu z návrhu státní zástupkyně, který však byl učiněn ještě před prohlášením viny obžalované. Z tohoto je tedy zřejmé, že prohlášení viny obžalovanou nemělo na jí uložený trest prakticky žádný dopad a vliv a trest uložený mladistvé nebyl jím učiněným prohlášením viny oproti návrhu obžaloby soudem I. stupně prakticky vůbec zmírněn, natož ovlivněn. Dle mladistvé tedy soud I. stupně institut prohlášení viny posoudil při ukládání trestu jen formálně a nezohlednil dostatečně jeho dopad pro vedení předmětného trestního řízení, stejně jako nezohlednil i další polehčující okolnosti. Ze strany mladistvého se nejednalo toliko o formální projev lítosti, ale o lítost upřímnou a projevovanou po celou dobu trestního řízení, nejen při hlavním líčení. Dle mladistvé však ani tato skutečnost nebyla při ukládání trestu soudem I. stupně dostatečně zohledněna. Soud I. stupně při ukládání trestu obžalované dále nevzal do úvahy ani všechny skutkové okolnosti daného případu a nedodržel plně ani zásadu individualizace trestních opatření, dle které by měly být druh a intenzita trestního opatření stanoveny soudem pro mládež vždy individualizovaně a tak, aby odpovídaly všem okolnostem daného případu. Základním principem při ukládání výše a výměry trestu by mělo být obzvláště u mladistvých pachatelů to, aby uložené trestní opatření bylo co do druhu a výměry sto splnit svůj účel, kterým má být působení na pachatele a zajištění jeho nápravy jak z pohledu individuální, tak i generální prevence, a aby uložené trestní opatření bylo přiměřené povaze a závažnosti trestného činu a poměrům mladistvého. V systému soudnictví ve věcech mladistvých by tedy ukládaná trestní opatření měla reagovat nejen na spáchané provinění, ale i na osobní poměry provinilce a možnost jeho nápravy, tedy plnit funkci nikoliv primárně represivní, ale u mladistvých pachatelů především výchovnou. O volbě druhu a výměry trestního opatření by pak neměly rozhodovat jen zákonné znaky provinění, které jsou vlastní každému provinění, ale individuální intenzita těchto konkrétních znaků provinění popsaných v skutkové podstatě a zvláštnosti, povaha a závažnost spáchaného provinění by měly být posuzovány vždy individualizovaně a z hlediska charakteristiky osoby mladistvého, jeho pohnutek, míry zavinění a způsobu provedení trestného činu.

Intenzita spáchaného provinění byla ze strany mladistvé poměrně nízká, neboť tato byla spíše pasivní pozorovatelkou a trestní jednání směřovalo k uspokojení základních životních potřeb, tedy hladu a žízně. Jednání pak nevykazovalo ani vysokou intenzitu společenské škodlivosti, jelikož

nebylo vedeno ze zjištěné pohnutky, tedy ze ziskuchtivosti, nýbrž pro uspokojení základních potřeb, neboť získané peněžní prostředky (100,- Kč), byly opravdu následně použity k nákupu jídla a pití. Dalším faktorem, který nebyl dle obžalované dostatečně posouzen a zohledněn soudem I. stupně při určení druhu a výměry trestního opatření, je to, že dané provinění bylo spácháno ve spolupachatelství dle ustanovení § 23 trestního zákoníku. Dle ustanovení § 39 odst. 7 písm. a) trestního zákoníku platí, že při druhu trestu a jeho výměře soud přihlédne u spolupachatelů též k tomu, jakou měrou jednání každého z nich přispělo ke spáchání trestného činu, resp. provinění. Jelikož v předmětném trestním řízení byla prohlášena vina i spoluobžalovanou E.R., je třeba nahlížet na skutečnosti uvedené v obžalobě jako na nesporné i vzhledem k její osobě. Z těchto nesporných skutečností však vyplývá, že hlavní iniciátorkou a aktérkou trestné činnosti byla v daném případě spoluobžalovaná E.R., neboť právě ona byla v celém jednání tou aktivnější pachatelkou. Právě spoluobžalovaná E.R. uchopila poškozeného za rameno a zatáhla ho na trávu, a poté i jí byly vydány poškozeným požadované peněžní prostředky. Obžalovaná P.T. byla naopak spíše tou pasivní spolupachatelkou, která jen stála poblíž a svojí přítomností jednání E.R. podporovala. Obžalovaná P.T. se však nechtěla žádného fyzického násilí dopustit, neměla u sebe v předmětné době žádnou zbraň ani předmět zastrašení a znaky provinění tak u ní byly naplněny v relativně malé intenzitě. Otázka míry zavinění v rámci spolupachatelství však nebyla soudem I. stupně rovněž dostatečně řešena a při ukládání trestního opatření ve vztahu k mladistvé obžalované v její prospěch dostatečně zohledněna.

Stejně tak soud I. stupně nepřihlédl dostatečně ani k jejímu chování po spáchání provinění, které svědčí o pozitivním obratu mladistvé obžalované, pokud jde o její vztah k zákonem chráněným zájmům a hodnotám, které porušila spáchaným proviněním. Mladistvá má navíc upřímný zájem jí způsobenou škodu nahradit a o pomoc již požádala svou matku, která je připravena vzniklou škodu poškozenému uhradit. Zdůraznila, že její předchozí záznamy v rejstříku trestů se týkaly druhově jiné trestné činnosti. A byť nechce zlehčovat svá předešlá trestní jednání, byl trest za ně uložený velmi přísný a z výše uvedených předešlých odsouzení je navíc zřejmé, že za daného stavu věci a spáchání nového trestného činu budou obžalované zcela jistě dříve uložená trestní opatření s podmíněným odkladu odnětí svobody přeměněna na výkon tohoto trestu v délce trvání 24 měsíců, což je trest dostatečný i za spáchaný trestný čin, který je předmětem tohoto trestního řízení. S poukazem i na dopad na psychiku mladistvé a dříve dosud nevykonané tresty závěrem navrhl, aby Krajský soud v Brně jako soud odvolací rozsudek Městského soudu v Brně ve výroku o trestu zrušil a dle § 32 zák. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, přistoupil k jeho mimořádnému snížení bez omezení dolní hranice a obžalované již další úhrnný trest neukládal, neboť dříve uložené tresty budou pro dosažení její nápravy dostatečné.

U veřejného zasedání obhájkyne mladistvé podané odvolání doplnila o informace, že došlo k výraznému zlepšení vztahů mezi matkou, bratrem a obžalovanou mladistvou. Předložila potvrzení o úhradě škody, příslibu zaměstnání a prohlášení matky, že bude dohlížet a výchovně působit na dceru. Dále doplnila, že mladistvá je v současné době i předmětem šetření jako oběť trestné činnosti, kdy měla být obětí násilného trestného činu znásilnění, které mělo být natočeno na video, kdy ji zneužilo 5 hochů, což dříve mladistvá nikomu neřekla. Při výchově P.T. působil negativně její otec, který bil a zneužíval ji i její matku. Je tedy pochopitelné, že utíkala. Mladistvé by měla být dána ještě šance, přemístování z jednoho diagnostického ústavu do druhého není řešení. Mladistvé zatím nebyla dána ani šance, kdy bude buď ve výkonu trestu nebo diagnostickém ústavu. Požádala o propuštění z vazby mladistvé na svobodu, když má podmínky v rodině, aby se mohla začlenit do rodinného prostředí. Závěrem navrhl, aby byl snížen trest na 4 měsíce, aby mladistvá byla puštěna z vazby.

5. Odvolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou a obsahovalo veškeré náležitosti odvolání dle ustanovení § 249 odst. 1 trestního řádu. Odvolací soud neshledal důvody pro odmítnutí nebo zamítnutí odvolání ve smyslu § 253 odst. 1, 3 trestního řádu. Z podnětu podaného odvolání odvolací soud v souladu s ustanovením § 254 odst. 1, 3 trestního řádu napadený rozsudek

přezkoumal ohledně výroku, kterým bylo uloženo trestního opatření, neboť jenom tento výrok byl odvoláním mladistvé napaden. Přezkoumána byla i správnost postupu řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, a odvolací soud pak dospěl k následujícím závěrům.

6. V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, bylo zákonně postupováno v souladu s ustanoveními trestního řádu, zejména pak s těmi, které mají zabezpečit řádné objasnění věci a právo mladistvé na obhajobu. Řízení není zatíženo žádnými vadami, které by mohly mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávaného výroku rozsudku.
7. Při rozhodování o trestním opatření soud prvního stupně nepochybil, jestliže mladistvé uložil trestní opatření odnětí svobody v trvání 12 měsíců. Pochybil v konkrétním uvedení ustanovení trestního zákoníku, podle kterého dané trestní opatření ukládal, ale jelikož ustanovení dle zákona č. 218/2003 Sb. bylo uvedeno správně, nejednalo se o takové pochybení, které by mělo vliv na správnost napadeného výroku. Výrok o uložení trestním opatření ob stojí ze všech zákonných důvodů. Zcela správně soud I. stupně poukázal na přitěžující okolnost, spočívající v jejím předchozím odsouzení a skutečnost, že jednání v dané věci se dopustila právě ve zkušební době trestního opatření odnětí svobody podmíněně odloženého, v době, kdy měla žít řádným způsobem života. Pokud soud I. stupně uzavřel, že již nevnímal prostor a možnost pro uložení jiného trestního opatření než odnětí svobody spojeného s jeho výkonem, a to právě vzhledem k osobě mladistvé, má i odvolací soud za to, že je zcela naplněno ustanovení § 31 odst. 2 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, tzn. stav, kdy u mladistvé užití předchozích trestních opatření nedostačovalo k dosažení účelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže, a odvolací soud se s rozhodnutím ztotožnil. Co se týče výměry trestního opatření odnětí svobody, tak jeho výměra na samé spodní hranici odráží i polehčující okolnosti, které nemohly již mít vliv na druh trestního opatření, ale promítly se právě do jeho výměry. Nutno zdůraznit, že v případě mladistvé, pokud prokazatelně nepostačuje ukládání trestních opatření výchovného charakteru, musí nastoupit funkce represivní. Nelze v souhrnném posouzení pak přeceňovat prohlášení viny na straně mladistvé, které na druhou stranu nemůže vyvážit závažnost jednání mladistvé, která jednala jako spolupachatelka a nepochybně její přítomnost zesilovala jednání druhé mladistvé, ale též okolnost spočívající v tom, vůči jak starému poškozenému se jednání dopustily. Mladistvá je osobou, která nerespektuje autority, což vyplývá nejen z okolnosti, že u ní byla nařízena ústavní výchova, ale též ze zpráv, ze kterých vyplynulo, že mladistvá je nepřizpůsobivá i v tomto prostředí, což demonstrovala opakovanými útekami. Byť odvolací soud nerozporuje jakousi aktivitu rodinných příslušníků v situaci, kdy byla mladistvá stíhána vazebně, nelze roli rodiny, která dříve neměla na mladistvou výraznější výchovný vliv, přeceňovat. Není předmětem daného trestního řízení okolnost, že mladistvá může být obětí jiného trestného jednání, při ukládání trestního opatření nutno zohlednit zákonem stanovené okolnosti. Těmi jsou jednak dřívější chování mladistvé, její trestní minulost, okolnosti dané trestní věci, a to zejména věk poškozeného, a pokud na mladistvou nemělo vliv výchovné opatření, trestné činnosti nezabránila, naopak svou přítomností jednání E.R. zesilovala, a to vše za situace, kdy si musela být vědoma následků takového jednání, nelze přisvědčit podanému odvolání. K námitce obhajoby, že byla dříve odsouzena za druhově jinou trestnou činnost nelze než zdůraznit, že mladistvá závažnost svého jednání graduje. Stejně tak neuspěla námitka, že soud I. stupně nedodržel zásadu individualizace trestních opatření. V neprospěch mladistvé P.T. bylo nutno vyhodnotit, že se protiprávního jednání dopouští opakovaně a pokud nelze očekávat, že by výchovná funkce byla dostačující, nastupuje funkce represivní. Ani obhajoba, že se dané trestné činnosti dopustily z důvodu uspokojení základních životních potřeb, tedy hladu a žízně, nelze vyhodnotit než v souhrnu všech zjištěných okolností. Obě mladistvé měly být v dané době v ústavní výchově a nelze proto omlouvat jejich jednání tím, že si na útěku takto snažily obstarat finanční prostředky k zajištění potřeb, které by v ústavu zajištěny měly. Ani okolnost, že u veřejného zasedání byla doložena úhrada způsobené škody nevedla odvolací soud k závěru, že trestní opatření, které bylo mladistvé uloženo, je nepřiměřené. S ohledem na všechna zjištění k osobě mladistvé není o co opřít úvahu, že by bylo možno uložit jiné či mírnější trestní opatření.

Ani namítaná okolnost, že prohlášení viny nemělo na uložené trestní opatření zásadnější vliv nemůže obstát. Jednak se nejedná o nárokový institut v tom směru, že prohlášení viny automaticky znamená výměru pod trestní sazbu, jednak trestní opatření na samé spodní hranici i tuto okolnost dle názoru odvolacího soudu přiměřeně odráží. Bude záležet toliko na postoji mladistvé, zda svým vzorným chováním prokáže nápravu, uvědomí si, že společenská nebezpečnost jejího chování již dosáhla takového stupně, kdy je nutno aplikovat represí, a svou nápravou prokáže naplnění podmínek např. podmíněného propuštění z výkonu tohoto trestního opatření.

8. Z výše uvedených důvodů odvolací soud konstatuje, že vyměřené trestní opatření je citelné, ale není nepřiměřené, proto nebyl důvod k zásahu odvolacího soudu dle ustanovení § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu, neboť toliko nepřiměřenost trestního opatření takový zásah odůvodňuje. Naopak dle odvolacího soudu zvolené trestní opatření reaguje na všechny okolnosti, které soud I. stupně musel zvažovat jak z hlediska osoby mladistvé, tak okolnosti věci, závažnost jednání i věku poškozeného.
9. Z výše rozvedených důvodů bylo podané odvolání mladistvé zamítnuto podle § 256 trestního řádu, neboť nebylo shledáno důvodným.

Poučení o opravných prostředcích

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný, takže **rozhodnutí nabylo právní moci a je vykonatelné** (§ 139 odst. 1 písm. a), b)cc), § 140 odst. 1 trestního řádu).

Lze však proti němu **podat dovolání** (§ 265a odst. 1,2 trestního řádu).

Dovolání mohou podat (§ 265d odst. 1 trestního řádu)

- nejvyšší státní zástupce, který je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch či v neprospěch obviněného (§ 265d odst. 1 písm. a), § 265f odst. 1 trestního řádu).
- obviněný pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 trestního řádu).
- je-li obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obviněného za něho v jeho prospěch dovolání podat též zákonný zástupce i jeho obhájce.

Dovolání se podává u soudu, který rozhodl v I. stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje (§ 265e odst. 1 trestního řádu).

O dovolání **rozhoduje Nejvyšší soud České republiky** (§ 265c trestního řádu).

V dovolání, kromě obecných náležitostí uvedených v § 59 odst. 3 trestního řádu, **musí být uvedeno** (§ 265f odst. 1 trestního řádu)

- proti kterému rozhodnutí dovolání směřuje,
- který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je napadán,
- čeho se dovolatel domáhá,
- konkrétní návrh na rozhodnutí odvolacího soudu,
- odkaz na zákonná ustanovení § 265b odst. 1 písm. a)-l), nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá.

Rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 2 trestního řádu).

Kdo podal **zcela bezvýsledně dovolání**, je povinen státu nahradit náklady řízení o tomto návrhu, a to paušální částkou, kterou stanoví ministerstvo spravedlnosti obecně závazným právním

předpisem (§ 153 odst. 1 trestního řádu). Paušální částka nákladů v řízení o zcela bezvýsledně podaném dovolání činí **10.000,- Kč** (§ 3a vyhlášky č. 312/1995 Sb.).

Brno 16. května 2023

Mgr. Lenka Králíková v.r.
předsedkyně senátu